

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

XV. Cùm essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. quando autem factus sum vir, evacuavi, quæ erant parvuli 1. Cor. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

ut illi interesset concioni, illi persona loquereris, illud certeres probitatis exemplum. Quod si hoc modo factum non esset, nisi quia Dominus adjuvit te; in hanc usque horam perseverasses in peccato; habitasset in inferno anima tua. Verè igitur potes dicere parum abfuisse, ut adhuc haberes. paulominus. Quia quàm parum abfuit, ut illum librum non legeres, illam concionem non audires, cum eà personam sermonem non faceres, illud exemplum bonum non videres? si te spectes, clarè vides fuisse casum, non perinde, si DEUM respicias. quia ille singulari providentiâ ita res omnes & rerum circumstantias disposuit, ut contingeret recte facere modicum illud bonum, quod esse debuit occasio salutis. Vide igitur, quantum oporteat te agnoscere obligarum tantæ Bonitati. protestando hanc esse solam, à quâ salus tua manaverit. Nisi quia Dominus adjuvit me, paulominus habitasset in inferno anima mea.

XV.

Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. quando autem factus sum vir, evacuavi, quæ erant parvuli. 1. Cor. 13.

Considera Parvulos esse homines (quis dubitet?) sed imperfectos; & tales nos sumus in terrâ respectu Dei, imperfectissimi sumus: nec loqui de illo possumus, nec illû aestimare, nec de illo cogitare, & ideo cû illo agimus imitamur parvulorû. quare? quia eo prorsus

4. Considera, quid non ageret damnatus, si illi Misericordia Divina concederet, egredi ex inferno. numquid videtur quamprimum se abditurus in densissima nemora, afflictorus in spelæis, maceraturus in sepulchris? cur igitur tam parvi facis gratiam, quam etiam tibi DEUS præstitit, eruendo è peccato? & verò tu fortè adeò eris vecors, ut denudè te immittas in infernum, unde ille te eruit. sed numquid hoc foret portentum stultitiæ? perpende parum, fieri ne possit, ut damnatus è suo barathro eductus paucos intra dies eò cupiat reverti, quasi pœnitentia ductus ejus gratiæ, quam à Domino accepit. & tu hoc voles? Ah! quàm clarè constat à te non cognosci favorem tibi à DEO exhibitum. Idcirco cave, quia ab inferno, qualis est peccati, dum vita durat, semper pariter exitus, sed non semper exitur.

Queritis me, & in peccato vestro moriemini.

* * *

modò nos habemus, uti cû in ætate puerili nō sciebamus nec loqui, neq; judicare, nec cogitare de re ullâ nisi pueriliter: loquebamur ut parvuli, sapiebamus ut parvuli, cogitabamus ut parvuli. quæ est loquela parvulorum? halbutiens, truncata, tarda, laboriosa: unde pro-

Bb 2

mi-

miraculo habetur, si loquantur diser-
tè: *Linguae infantium sicut disertat.*
Sap. 19. & talis est lingua nostra re-
spectu DEI. à, à Domino **DEUS**:
ecce nescio loqui, quia puer ego sum.
Jer. 1. v. 6. si sit in terrâ, qui in re ali-
quâ ritè loquatur de DEO, miraculum
est. Et quale est iudicium parvulo-
rum? est iudicium distortum, iudici-
um perversum. magna æstimant, u-
ti parva, quæ quotidie tractant, nec
habent gustum, nec sensum eligendi
verum bonum. *Possidebunt parvuli
sultitiam.* Prov. 14. v. 9. Tale est ju-
dicium nostrum respectu DEI. Di-
scutimus de ipso sicut de rebus, quas
habemus in terrâ sensibus subjectas.
Non sapis ea, quæ DEI sunt. Mat. 16. v.
13. quæ demum cogitatio parvulorum?
est cogitatio consentanea phantasie,
adeoque impropria, vaga, & similior
cogitationi somniantis quàm vigilan-
tis. *Quasi axis versatilis cogitatus illius.*
Eccl. 33. v. 5. Et talis est cogitatio no-
stra respectu DEI. quia in eo cogitan-
do mentem figere non valeamus, uti o-
porteret, & cum de illo cogitamus,
eum nobis representamus nunc spe-
cie hominis, nunc arboris, nunc ani-
malis, nunc solis, hoc est sub ineptissi-
mis somniantium larvis. *Cui ergo si-
milem fecistis DEVM?* Job. 17. v. 11.
Cum igitur evaserimus in vitam alte-
ram, ad ætatem perfectam, *in virum
perfectum.* Eph. 4. v. 33. Repentè,
ut homines maturi, deponemus istum,
quem nunc usurpamus, modum par-
vulorum: *Evacuabimus, quæ sunt
parvuli.* quia cogitabimus de DEO,

judicabimus de DEO, loquentes
DEO, ut oportet. & hoc est, ut
juxta litteram dicere vult Apostolus,
at quando veniet hæc hora? quæ
veniet: ergone inveniri potest illa
qui magis amet ætatem suam infantilem
quàm virilem? *Usq; quo parvuli
diligunt infantiam?* Prov. 1.
2. Considera, quòd ordine tra-
ctis primum sit cogitare, deinde judi-
care, demum loqui. sed Apostolus
ordinem servavit prorsus oppositum
primo loco posuit loqui, altero ju-
dicare, tertio cogitare. *Loquebatur
parvulus, sapiebam ut parvulus, cogi-
tavi ut parvulus.* nòstine, cur hoc
ordinem servaverit? quia sic omnia
faciunt parvuli. priùs loquuntur
de rebus, tum judicant: prius judicant
dein cogitant. tanta est illorum im-
peritia. In hunc planè modum agunt
in terrâ homines de DEO. Audis
quantâ temeritate nonnulli loquantur
toto die de altissimis mysteriis, de ju-
diciis DEI immensis, de ipsius Pro-
videntiâ, de Prædestinatione, de immen-
sitate animarum, quas condidit: hoc
pronunciant, quod ipsis venit in bar-
bam: hoc est priùs loquuntur, deinde
judicant. porrò judicant antè, quàm
bene cogitaverint. quia vix primis im-
buti elementis litterarum etiam trivi-
alium, etiam profanarum, occupant
officium Theologorum, sed tam apud
ut meritò de quovis illorum dici pos-
sit: *Quis est iste involvens sententias
sermonibus imperitis?* Job. 38. v. 2.
quantò melius facerent dicendo, se esse
pueros, & ut tales nescire loqui: *Nescio
loqui.*

loqui. audiant saltem, quod illos monuit Ecclesiastes. *Ne temere quid loquaris, neque cor tuum sit velox ad proferendum sermonem coram DEO: DEVS enim in celo & tu super terram.* Eccl. 5. v. 1. Ita est, perversus hic ordo, quem seruamus in terrâ, cessabit in celo: *Evacuabitur.* quia primò videbimus *Dominum*, non ut modò per ænigmata phantasia, sed *facie ad faciem.* 1. Cor. 13. deinde admirabimur, æstimabimus, & magnificè de illo sentiemus, ut mereatur. Denique de illa etiam loquemur, prorumpendo in laudes illas iustissimas, & gloriosissimas, quas omnium decursu seculorum nunquam finiemus. Ore beatum, si ex infante, qualis nunc es, evadere possis aliquando ad ætatem illam perfectam?

3. Considera, quod hæcenus dicebatur de statu gloriæ, qualis erit ille futura vitæ, id cum proportione dici quoque posse de statu gratiæ, qualis est vitæ hujus præsentis. nam hic quoque habet suos pueros, & homines maturos, *parvulos & viros.* Parvuli sunt imperfecti, viri sunt perfecti. sed quantum major est numerus parvulorum, quam virorum? *quasi greges parvulorum.* Job. 21. v. 11. Vin cognosce, quis sis, vir aut parvulus? à tribus hæc signis collige modò adductis, quomodo cogites, quomodo judices, quomodo loquaris. an putas te imprimis libenter cogitare de DEO? *Cognas, qua Domini sunt?* an potius nugas, vana commercia, curiositates, levitates cogitas, quin omnino scias, quid

sit Exercitium Præsentis Divinæ ad eò necessarium non solum horâ orationis; sed etiam interdiu? si hoc agis, parvulorum de grege es, nam isti res vanas cogitant: *qui minoratur corde, cogitat inania.* Eccl. 9. v. 23. at cogitare crebrò de magnitudine Divinæ hominū est sanorū, sapientū, consumatorū *cogitare ergo de illâ sensus est consumatus.* Sap. 6. v. 16. An putas deinde te æstimare Divina, ut oportet, in his gustum, & delectationem habere? *Sapis ea, que Dei sunt?* aut majorem sentis gustum in vanitatibus terræ? hoc si fuerit, inter parvulos censeris: nam isti sunt, qui palatum habent corruptum. *Tanquam parvulis lac vobis potum dedi, non escam.* Heb. 5. v. 14.

Denique quomodo de rebus sacris differis? *Loqueris sanam doctrinam?* an de his loqueris cum voluptate, cum dignitate, aut fortè de his proferre syllabam vix potes? si ita est, parvulus es: *Omnis enim, qui lactis est particeps, expertus est sermonis iustitiæ.* Heb. 5. v. 13. ubi è contrario inter homines adultæ virtutis aliud idioma præter istud non placet: *Sapientiam loquimur inter perfectos:* 1. Cor. 2. v. 6. Quid ergo facere oportet? *Evacuare ea, que sunt parvuli,* linguam, mentem, phantasiam mutando. Si mentem mutare velis, muta phantasmata, quæ eam tantopere pervertunt: quia quisque loquitur, prout judicat: & iudicat, prout cogitat: unde, si rectè perpendimus, hinc videtur faciendum initium, nempe ut ejicias ex animo imaginationes vanas, discordes, incompollitas, & Deo cogitando

tando serid mentem applices. *Principessa, qua digna sunt Principe, cogitabit. Is. 32.*

4. Considera, præter hoc, quod est loqui ut parvulum, iudicare ut parvulum, cogitare ut parvulum, esse pariter agere seu operari ut parvulum, quod adhuc requiri videtur ad integram eius descriptionem. *Infantes eorum exultant in sibus. Job. 21.* Et Apostolus tamen inter ea, quæ sunt parvuli, non posuit, sed hoc mirum esse non debet; quia loqui voluit de rebus, quæ in statu gloriæ ex imperfectis transeunt in perfectas, eo ferè modo, quo fieri afolet, cum ex parvulo fit vir. *Factus est vir. Ibi ergo perficietur cogitatio, quia cogitationi ænygmaticæ, quam hîc habemus, succedet clara Dei visio. Regem in decore suo videbunt oculi eius. Is. 33. v. 17.*

Perficietur iudicium, quia sine instructione magistri illico cognoscemus omnem veritatem, & illi adhærebimus, illam complectemur, absque periculo aliquâdo mutandi sententiam. *Non docet ultra vir proximum suum, & vir fratrem suum dicens: Cognosce Dominum: omnes enim cognoscent me à minimo usque ad maximum, dicit Dominus. Jer. 31. v. 35.*

Perficietur loquela, quia linguæ balbutienti succedet exquisita laudatio Dei. *Lingua balborum velociter loquetur, & pland. Is. 32. v. 4.* At operatio non perficietur propriè, potius desinet, quia cælum non est locus operis sed quietis, *A modo dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis, Apoc. 14. v.*

13. & hoc est, quod Cælum vere civitas quietis: *festinemus ingredi illam requiem. Heb. 4. v. 11.* Cætera opera, quæ illic fiunt, ad hæc restringentur, ad videndum Deum, standum Deum, laudandum Deum in his invenietur plena felicitas: quia vita paræ dedita commotioni ad patriam spectat, ubi est optima Magdalena. In exilio non se est Contemplationi jungere ad nem & efficere, ut Magdalena locungat operam Marthæ. Unde minimum quantum experimur operum parvulorum, quænam illa: plures numerata, quæ scilicet sunt mysteriorum, quodâ tamen cognoscuntur: primas nota omnibus tres conveniunt proprietates. prima est, quod sine operatu tenuissima, quia parvuli non solent joculari, saltare, & quod serid fiunt, imitari potius quàm exerceat hoc pertinet ad substantiam operum. secunda est, quod sine opera facta proprio amore, quia parvuli nihil agunt nisi quod genio suo vel luctu commodatam putant, nunquam operantur publicæ utilitatis studio. Et hæc spectat ad finem operum. Tertia est, quod sine opera facta cum summo constantiâ, quia parvuli subito recedunt, cuius amore mox tedio capiunt, nunc ita cantur, mox placantur, mox plangunt, mox ridet, quia hoc agunt quod genio & varia rerum apprehensio iplis offert. Et hoc demum est, quod attinet ad modum operum. Ecce! nunc quid in vitâ spirituali sit operari in

parvulum. Est facere opera infructuosa, qualia sunt omnia, quæ Indiferentia vocantur, sed non utilia. *opera eorum opera inutilia.* Iasi. 59. v. 6. Spectare in agendo potius proprium commodum, quam beneplacitum, & gloriam DEI, quam publicam utilitatem. *Omnes, quæ sua sunt, querunt, non quæ IESU Christi.* Phil. 3. Et deum in his ipsis esse instabilem, mutando facile Exercitia pietatis, mutan-

do Conscientiæ arbitros, mutando templa, Congregationes, ipsūque modum vivendi. & quoniam hæc est præ omnibus singularis parvulorum proprietas, ita est iis maxime propria, qui sunt maxime imperfecti. *Peccatum peccavit Ierusalem: propterea instabilis facta est.* Thr. 1. v. 8. Tuum nunc est examinare te ipsum, & agnoscere, quem gradum attigeris in ætate virili.

XVI.

Erunt in montibus quasi columba convallium, omnes trepidi. Ezech. 7. v. 16.

1. Considera septem esse proprietates Columbæ, quibus mirificè exprimuntur 7. dona Spiritûs sancti: & forte idcirco etiam Spiritus sanctus semper apparere voluit in specie columbæ potius, quam cuiusvis alterius animalis licet innocentis. Vides imprimis Columbam rarâ quadam simplicitate esse præditam, esse puram, esse sinceram, & ab omni malitiâ alienâ. Et ista ejus proprietates apta est ad exprimendum donum sapientiæ, quæ longè diversa est ab illa Politicâ secularium, hæc tota componitur è fraudibus, figmentis, commodis propriis. *Sapientia callidi est intelligere vitam suam.* Prov. 14. v. 8. illa aliud non est quam veritatis amor. *Veritatem meditabitur guttur meum.* Prov. 8. v. 7. Vides columbam acutissimo visu distinguere grana sili projecta, & inde reprobare mala, eligere bona. Et hæc

ejus proprietates apta est ad exprimendum donum scientiæ, vi cuius sciunt sapientes opere ipso discernere verum à falso, & ita solis se nutrire doctrinis sanis. *Sciunt reprobare malum & eligere bonum.* 7. v. 15. Vides columbam etiam partus non suos benevolè curare & pascere. & hæc proprietates apta est exprimendo dono Consilij, vi cuius sancti illorum etiam curam gerunt, qui ad illos non pertinent. *Consilium illorum sicut fons vita.* Prov. 21. v. 16. & ut tale neminem excludit, qui quidem velit accedere. Vides columbam libenter versari prope rivus, quia viso accipit illico se demergere potest in aquâ, & ita eludere ejus impetum. Et hæc proprietates apta est ad exprimendum donum Intellectûs, vi cuius sancti libenter circumeunt rivus Scripturarum Divinarum, *Resident super fluentia plenissima.* Cant. 5. v. 12. ut in illarum